

Løgtingsvalið 2011

LØGTINGSVALIÐ 2011

Jóna Mortensen

Tey veiku í høgum kurs

Nú nærkast tíðin tá tey “veiku, gomlu og óhjálpnú” eru í høgum kurs. Tað verður skrivað síða upp og síða niður um hetta sama evni

Seinast val var sóu vit akkurát tað sama. Nú skuldu pensionistar fáa tað betur, tað bleiv tosað nógv um hvat skuldi gerast. Tað var ikki orðið hvussu gott alt skuldi blíva. Men hvat hendi tá valið var av? Jú sparingar skuldi gerast og byrja var við fólkapensiónini sum bleiv skerd. Pensiónin skuldi hækka við 4% og hækkaði bert við 3%. Tað eina procentið bleiv tikið í sparingum. Tað var beint aftaná valið, beint aftaná at tosað var um at nú skuldu tey bleytu virðini í háseti.

Hvørji eru tey “veiku” í samfelagnum? Mær dámar ikki hattar hugtakið. Ongin eigur at føla seg sum ein veikan í samfelagnum. Vit eru øll líka, vit eru borgarar í sama landi. Vit eru í ymiskum fasum av lívinum í ymiskum situatiónum, sum broytast allatíðina. Øll kunnu gerðast sjúk, bæði likamliga og sálarliga, ja so eru vit í eini aðrari støðu enn vit vóru í, áðrenn vit gjørdist sjúk. Fyri tað skal eingin føla seg sum tann veika í samfelagnum og skal ikki verða noydd/ur at ganga frá Peri til Pól og biðja um hjálp. Tað eigur at verða heilt náttúrligt at tá verður tú “loftað/ur” í einum vælverkandi netverkið. Tí eitt er at gerðast sjúk og kanska

óarbeiðsførur, tað er ein sorg í sjálvum sær. Men tað kann ikki verða meiningin at ein skal berjast sum úlvur á skóg fyri at fáa sín rætt til stuðul av einum og hvørjum slag. Tað hevur ein als ikki orku til og er hetta undir alt lágmark

At gerðast gamal er ein náttúrligur partur av lívinum, um ein er so heldigur at liva nóg leingi og sjálvandi eiga vit at gera tað so liviligt sum til ber hjá okkara gomlu, alt annað vildi verið burturvið. Vit eiga at respktera tey gomlu og ikki gloyma at tey hava livað í eini heilt aðrari tíð.

Mítt ynski er, tá tosað verður um hjálp av einum og hvørjum slag, at ein tekur tann menniskjaliga partin við sum ein náttúrligur partur av tí heila. Sum er eru tað alt ov nógv gomul og ikki gomul, óhjálpin, sum sita einsamøll hvønn dag, har eingin kemur á gátt (Her hugsji eg ikki um heimahjálpin). Hvat nyttar tað at sita óhjálpin við maskinum og hjálptólum, tá tú onga umsorgan far. Øll menniskju mugu føla at onkur er góður við tey. Vit eiga at geva okkum tíð til at lívga um har einsemi og vónloysi er.

LØGTINGSVALIÐ 2011

Villads Bøgesvang
valevni
Sambandsflokksins

Fólkatingsvalið, sum var fyri kortum, visti greitt, at Føroya fólk ynskja tættari samstarv í ríkinum.

Fleiri ferðir undir valstríðnum – tá spurt varð um, hvat vit kunnu fáa burturúr – kom eg at hugsa um kendu orðini sum John F. Kennedy segði, tá hann var svorðin inn sum forseti í U.S.A: “ Spyr ikki um, hvat landið kann gera fyri teg, men hvat tú kanst gera fyri landið! ”.

Tað hevur stóran týðning at hugsa um tað, sum Kennedy segði. Hvussu kunnu vit veita stuðul til ríkið og styrkja

LØGTINGSVALIÐ 2011

Gunvør Balle

Vit ynskja øll brennandi at skapa framgongd og vøkstur í landinum. Hetta krevur, at vit semjast um nøkur høvuðsmál, sum vit seta fokus á og gera breiðar, langtíðarsemjur um. Semjur, sum fara tvørturum øll floksmørk og sum røkka 15-20 ár fram í tíðina. Tey mál, ið eiga at fáa fremstu raðfesting, haldi eg vera hesi: **Búskaparvøkstur, fólkavøkstur, sterkt vinnulív og útbúgving.** Hetta eru míni hjartamál.

Tó, fremsta hjartamál mitt, sum gongur framum øll hini er: **Fullveldi gjøgnum búskaparligt sjálvbjargni og altjóða samstarv.** Og hetta er als ikki bara romantikkur. Hetta er fyrst og fremst realisma, tí eg eri sannførd um, at vit fáa eitt betri land

Saman eru vit sterk

tað, so tað verður okkum øllum til frama?

Føroyar, Grønland og Danmark hava øll nógv at stuðla við og fari eg at vísa á ymiskt – bæði her og komandi dagarnar.

Hugsa vit reint landafrøðiliga, so røkkur ríkið líka frá týska markinum og heilt upp til Norðurljólin. Hugsa vit so um t.d NATO, so hevur hetta sjálvandi stóran týðning – og nógv størri enn um vit standa hvør í sær.

Vit hava nakrar framúr góðar maritimar útbúgvingar í Føroyum og stuðla vit bæði handilsflotanum og fiskiskipum um alt ríkið við bæði vanligari manning og við yvirmonnum.

Ríkisfelagsskapurin hvørki kann ella skal gerast upp í pengum einans. Hesin ríkisfelagsskapur hevur verið til í nógvar øldir og er tað ein styrkur í sjálvum sær. Vit hava stuðlað hvørjum øðrum við mentan og hava t.d staðið saman um kristnitrúnna og havt felags kirkju í øldir.

Nógvir danskir prestar hava verið í Føroyum og nógvir føroyskir prestar hava eisini verið í Danmark. Nú hava vit eina føroyska kirkju, men samstarvið við donsku kirkjuna er framvegis tætt og gott.

Vit hava eitt sera gott útbúgvingarkervi í ríkinum og hava vit somu upptøkmøguleikar á donskum lærustovnum, sum tey, ið búgva í Danmark. Norðmenn og sviar hava eisini atgongd, men hesi eru ikki partur av ríkinum og tiskil hava tey eina kvotuskipan. Vit kunnu menna hetta samstarvið soleiðis, at partar av útbúgving kunnu takast á Setrinum. Somuleiðis kann gransking vera ein partur av hesum, eisini gransking, sum kundi givið fleiri arbeiðspláss her hjá okkum. Sambandsflokkurin hevur eisini umboð í Fólkatinginum og er einki at ivast í, at hann bæði kann og vil arbeiða fyri hesum.

Heilsuverkið er so týðningarmikið, at tað eisini má nevast. Tætt samstarv er

millum føroysku sjúkrahúsini og Ríkissjúkrahúsið – eisini her fáa vit sersømdir, tí vit eru partur av ríkinum. Nógva hava fingið góða og neyðuga hjálp har og havi eg sjálvur tvíburðar, sum eru livandi vitnisburð um hetta: við føðivekt uppá einans 500 gram høvdu tær neyvan verið ímillum okkum í dag, uttan hetta samstarv.

Eg havi her roynt at lýsa týðningin av ríkisfelagsskapinum við nøkrum fáum dømum. Tað er sera umráðandi, at vit framhaldandi fáa ein sterkan Sambandsflokk, so vit kunnu varðveita tað góða sambandið og arbeiða fram ímóti uppaftur betri livikorum – her hugsji eg um, at vit t.d. kunnu fáa somu figgingarmøguleikar sum onnur hava í ríkinum og somu lágu rentu uppá íbúðir og hús.

Veljið Sambandsflokkin og verið við at tryggja, at vit og okkara børn framhaldandi fáa somu møguleikar, og at Føroyar framhaldandi verður besta stað at búgva.

Samstarv tvørturum floksmørk og langtíðarsemjur um stór mál

at búgva í og ein sterkari búskap um vit taka fult ræði á egnum viðurskiftum. Og fyrsta fyritleygt er, at vit eru búskaparliga sjálvbjargin, tí ikki fyrr enn tá, byrja vit at handla forsvarligt. Í tí løtu vit vita, at ongin fer at bjarga okkum, fer tað at noyða okkum at gerast dugnaligari, klókari og ábyrgdarfullari.

Vit kunnu ikki blíva við at dúva uppá danskan stuðul. Tað er óvirðiligt. Hallið á danska búskapinum er lutfalsliga nógv størri enn okkara, so eg haldi ikki vit kunnu rættvísgera annað enn at royna at gerast leys av blokkinum. Og tað er ikki bara óvirðiligt, tað er eisini óneyðugt. Tí sjálvsagt megna vit at gerast búskaparliga sjálvbjargin um bert vit vilja tað og arbeiða miðvíst við hesum máli fyri eyga.

Í Føroyum liva vit undir nøkrum serligum fortreytum, sum í stóran mun ávirka okkara vælferð. Summar

av fortreytunum kunnu vit gera nakað við, aðrar mugu vit gódtaka. Vit eru eitt lítið oyggjaland, við eini lítla íbúgvafjöld, sum enn tá er í minking. Samfelagið er dýrt at reka og búgva í, tí tað er kostnaðarmikið at vera fjart frá grannalondum og høvuðsmarknaðum okkara. Og innanlands er tað kostnaðarmikið at halda gott ferðasamband millum meginøkið og smærri plássini. Tað er dýrari at keypa vørur og tænastur í Føroyum enn í størri londum, tí á einum so lítlum marknaði er sera torført at fáa kapping at virka í vinnuni, tí oftast er bara ein ella tveir útbjóðarar av vørum og tænastum.

Hinvegin hava vit eisini eitt sera ríkt náttúruutilfeingi, bæði í sjónum - helst eisini í undirgrundini - og á landi við okkara náttúru, søgu og mentan og ikki at forgloyma, tí menniskjaliga tilfeinginum.

Hetta eru høvuðsfyritleygt-

irnar, sum vit liva undir. At vit eru eitt oyggjaland og fjarstøðuna frá meginlandinum kunnu vit ikki broyta, men vit kunnu arbeiða við nógvum av hinum avbjóðingunum. Vit kunnu arbeiða fyri at vaksa um íbúgvatalið og vit kunnu arbeiða fyri at fáa sum mest burturúr náttúrugivna tilfeinginum, so vit skapa størri vælferð. Endamálið eigur altíð at vera, at vit fáa betur ráð at tryggja, at øll fólk í Føroyum hava eitt gott og virðiligt lív. Løntakarinn, íverksetarin, handilskvinnan, tey, ið eru fødd við serligum avbjóðingum vegna sjúku ella brek, og vaksandi talið av eldri, ið hava tørv á røkt. Samfelagið skal rúma og taka sær væl av øllum.

Les um mínar hugsanir og hjartamál á gballer.blogspot.com ella á Facebook. Har vil eg fegin tjakast og fáa innlit í tykkara hugskot og meiningar.